ԱՐԱՐԱՏ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՓԱՂԱՓԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պարսկաստանի համար տարեկան 5 ֆր. և կամ 2 րբլ. 50 կ. թղթդրմ.
Ուրիշ ամեն տեղի համար ուր այս լրագրի մուտքը պդիլուած չէ, տարեկան բաժնորդագինն է 20 ֆր., վեցամսեայն 10 ֆրանգ և եռամսեայն 5 ֆրանգ։

Բաժնեգիները կանխիկ կը վճարուին և Տնօրէնութիւնն ինք կը վճարէ լրագիրը ղրկելու փոստի ծախքը։

Նամակ և ծրար պէտք է ղրկել հետեւեալ հասցէով. M. PORTOUKALIAN, rédacteur du journal *Arménia*. MARSEILLE (France)

Ձ ՏԱՐԻ ԹԻԻ 5

1890 ՕԳՈՍՏՈՍ 30

ՕԳՈՍՏՈՍ 18 (Հ. Տ.)

ՇԱԲԱԹ

Կը հրատարակուի Շ. և Ուրբ. օրեր

ՊԱՏՄԱՆՆԵՐ

Խմբագրութիւնը, եթէ հարկ համարի, համառօտելով և կամ մասամբ միայն կընդունի իրեն ղրկուած գրութիւններն։
Պարտաւոր չէ վերադարձունել չհրատարակուած ձեռագիրներն։
Յանուցումներ կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով։
Յանուցման 1 միջակ գիրը 1 սանտիմ կարժէ. 1 գլխագիրը 2 սանտիմ։

Les annonces, en français et en arménien, sont reçues aux bureaux de la Rédaction (Rue Vacon, 50)

ՀԱՑՈՑ ՀԱՅԲԵՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

==

ՆՊԱՏԱԿ ԵՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

(Շարունակութիւն)

«Հայոց Հայրենասիրական Միութեան» նպատակն է աշխատիլ վարչական բարենորոգումներ մուցնելու Թիւրքահայաստանի մէջ, Հայ ժողովրդի տեղական պէտքերին համաձայն։ Հայ ժողովրդի ցանկութիւնն է իրաւունք ստանալ ազատօրէն ինքզինք կառավարելու որով միայն պիտի կրնան վերնալ այն հարստահարութիւնները որոնք այսօր Հայաստանի թշուառութեան և աւերակ դառնալուն պատճառ կը լինին։

«Հայոց Հայրենասիրական Միութիւն»ը իւր նպատակ իրագործելու համար իւր կարողութեան չափով կը գործադրէ ամեն յարմար եղած միջոցներն, ժամանակի պահանջներին համեմատ կաշխատի ներքին այժ գոյացնել Ազդին մէջ իւր աղատութեան համար, հրատարակութիւններ կանէ, դիմումներ կանէ որոց որ պէտք է և նիւթապէս ու բարոյապէս կը քաջալերէ անոնց որոնք անձնուիրութեամբ կաշխատին հայրենիքի ազատութեան դործին։

Միութիւնը կունենայ իրեն բերան եղող լրագիրը որ, բացի զանազան լուրեր տալէ իրրեւ լրագիր, կը հաղորդէ ընդհանրութեան ինչ որ Միութիւնը ուղէ հաղորդել, տեղեկութիւններ կուտայ Հայաստանի և տարբնակ Հայերի դրութեան վրայ և կը ծառայէ հայրենասիրական եռանդը արծարծելու Հայերին մէջ։*

Տես որ. «Հայոց Հայրենասիրական Միութեան» անդամակցիլ կամ թղթակցիլ ուզողներն պէտք է դիմեն հետեւեալ հասցէին.

M. Portoukalian
(FRANCE) Marseille

* Հայոց Հայրենասիրական Միութիւն»ը կը նպատակ Արմենիա լրագրի հրատարակման։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Գուամպափուի կռուին զոհերը. — Յարութիւն Զանգիւլեան. — Հայաստանի դրութիւնը եւ ռուսական մամուլը. — Հայաստանին Ռուսերի գրաւուելու մասին. — Մի մեծ կտրուած. — Հայեր ի Թիւրքիա. — Հարստահարութիւններ ի Թիւրքահայաստան. — Եւրոպական դեսպանաժողովի գումարում. — Մուսա պէյի փախուստը. — Նուիրատուութիւններ «Հայոց Հայրենասիրական Միութեան». — Զանրիս գաղթականներ. — Արտասահմանի լուրեր. — Յանուցումներ։

ԳՈՒՄԴԱՓՈՒԻ ԿՈՒՒԻՆ ԶՈՀԵՐԸ

Նախորդ թուով հրատարակեցինք Թիւրք կառավարութեան այն պաշտօնական յայտարարութիւն որի մէջ նշանակուած էին Գումդափուի կռուին առթով Քինուորական Ատեանէն չղթայակապ աշխատութեան դատապարտուածներուն անունները։ Այդ յայտարարութեան մէջ յիշուած էր նաև թէ 16 անձ անպարտ դտնուելով արձակուած են։ Ահաւասիկ յանկն այդ 16 Հայերի որոնք նոյն իսկ Թիւրք կառավարութեան խոստովանութեանն համեմատ, չարաքներով ի գուր և յանիրաւի տառապեցան Քինուորական Ատենին առջեւ, չարչարուեցան մութ ու խոնաւ բանտերի մէջ և բաւական ընտանեկան եղթարկուելէ յետոյ, «Դուք անպարտ էք եղեր» ասելով միայն արձակուեցան բանտէն։

Ղազարոս Նահապետեան
Զկնոյս Գէորգ
Աբշակ Տ. Գէորգեան
Զրհանկիր Լեւոն Պօլսեցի
Զրհանկիր Վարդան »
Եազմաճի Յովակիմ »
Կօչիկ ներկող Մարտիրոս Վանցի
Խոհարար Յովհաննէս »
» Խաչիկ »
» Սիմոն »
» Յովհաննէս »
» Խաչիկ »
Կաղէօղճի Յովհաննէս Թօգաթցի

Ազգային Պատրիարքարանի երկու բարապաններն Աւետիս և Յովհաննէս և դռնապանն Գրիգոր, որոնք նոյնպէս ձերբակալուելով քննութեան ենթարկուած էին։

Ասոնցմէ զատ հարիւրաւոր Հայեր կինուորական ատենին առջեւ կանչուելով, մի պարզ քննութենէ յետոյ արձակուած են, թէեւ քանիներն ալ երաշխաւորութեան տակ առնուելցան։

Դատապարտուածներէ մէկ մասը օգոստ. 11/23ի չարաթի օր ճանբայ հանուեր են Կ. Պոլսէն իրենց պատիժները ղրկուելու համար։

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԶԱՆԳԻՒԼԵԱՆ

Գումդափուի կռուին առթով ղինուորական ատենը ամենէն ծանր պատիժն ենթարկեց Յարութիւն Զանգիւլեանը իրրև պարագլուխ նոյն չարժման։ Եւրոպական լրագիրներուն թղթակիցները երբ փութացած էին հեռագրել մահապարտութեան վճիռը, Քաֆէճեճի Աբթին դրած էին սխալմամբ։ Կենթադրենք թէ «Հաճի Աբթին Աղան»՝ ինչպէս կը կոչուէր ընդհանրապէս Պր. Յարութիւն Զանգիւլեանը, հեռագրի փոխանցման կամ եւրոպացի թղթակիցներուն լսողութեան մէջ չփոթուեր է «քաֆէճի Աբթին աղա»ի հետ։ Այդ անուանի հանգիստացած անձի մասին կրցած են հետեւեալ մի քանի ճիշդ տեղեկութիւններն հաւաքել։

Հաճի Յարութիւն Զանգիւլեան ծնած է Վան Այգեստանի մէջ 1855 թուականին. ուրեմն այժմ 35 տարեկան կը լինի։ Իր ուսումն առած է Վանի մէջ. բայց իւր հօր կանխահաս մահուան պատճառով իր փոքր հասակի մէջ որբ մնացած լինելով, չէ կրցած մինչեւ վերջ չարունակել ուսումը. այնու ամենայնիւ իր ընթերցասիրութեան պատճառով ինքնօգնութեամբ կը զարգանար միշտ հետզհետէ։ Վեց տարիէ ի վեր է որ Վանէն պանդխտած էր Կ. Պոլիս ուր երբեմն թիւթիւնթիութեամբ զբաղած է։ Իր աշխատանքի զաւակը լինելով, իր աշխատութեամբ մեծցած և յառաջդիմած էր իր գործերի մէջ. վերջերս բաւական ժամանակէ ի վեր է որ սեղանաւորութեամբ կը զբաղէր։ Իր ղեկաւն և եռանդուն բնաւորութեամբ համակրելի եղած էր շատերուն և իր գործերը կընդարձակուէին հետզհետէ, երբ ղինուորական ատենի անգութ և անիրաւ վճիռը ղինք խլելով իր աշխատանքի ասպարէզէն, կը տանի կը նետէ Ա.քեայի բերդին մէջ չղթայակապ աշխատելու համար ցկեանս։

Յարութիւն Զանգիւլեան ամուսնացած էր 11 տարիներէ ի վեր և այժմ Վանի մէջ կը թողու անվախիթար իւր ծերունի մայր, իւր ամուսին և իւր երկու զաւակներ։

Հայաստանի դրութիւնը եւ ռուսական մամուլը

Գետերբուրգէն օգոստ. 27ին կը հեռագրեն ֆրանսական լրագիրներուն թէ «Նովոյէ Վրէմեա» լրագիրը մի յօդուած հրատարակած է Հայաստանի շատ ծանր դրութեան մէջ գտնուելու մասին և բացարձակապէս կը պահանջէ խոստացուած բարենորոգումներուն գործադրութիւնը. հակառակ պարագայի մէջ, կըսէ, խառնաչփոթութիւններ կրնան ծագիլ ռուսո–Թրքական սահմանագլխին վրայ որով Ռուսիա պիտի ստիպուի ազդու կերպով միջամտել Պերլինի դաշնագրի Հայաստանի վերաբերեալ պայմաններն գործադրել տալու համար։

ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ՌՈՒՍԵՐԷ ԴՐԱՒՈՒԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Թրքական Հայաստանին Ռուսիայէն գրաւուելու զրոյցները այժմ աւելի քան երբէք սկսած են չրջիլ. եւրոպական լրագիրներուն մէջ յօդուածներ և հեռագիրներ կը տեսնենք այս մասին. մինչեւ իսկ ոմանք կը կարծեն գիտնալ թէ Ալմանիան Վիլհելմ կայսրը որ այս օրերը Ռուսիա կը գտնուէր, Ցարին հետ իւր տեսակցութեան մէջ այս կէտս ալ չօշափած է, Պուլկարիոյ մէջ Ռուսիոյ կրած անյաջողութեան փոխարէն Հայաստանը իր առջեւ բաց ասպարէզ թողլու և աւստրիական և ռուսական հակառակ չահերն այս կերպով գէթ առ այժմ հաշտեցնելու համար։ Զենք կարող ճշդել այդ զրոյցներուն ստուգութեան աստիճանը. բայց Ռուսիոյ կողմէն մի այդպիսի ձեռնարկ կասկածելի է միշտ։ Այդ կասկած նոյն իսկ անգլիական խորհրդարանին մէջ ալ խօսակցութեան առարկայ եղած է և այդ առթով անգլիական «Մանչեսթըր Կարտիըն» լրագրի օգոստ. 9ի թուին մէջ խմբագրութեան կողմէն գրուած հետաքրքրական մի յօդուած կը տեսնենք որ արժան կը համարինք Արմենիոյ մէջ թարգմանելով հաղորդել մեր ընթերցողներուն։

Հայաստանի մասին այն վիճաբանութիւնը որ Պր. Շուան բացաւ Խորհրդարանին մէջ իւր հանճարեղ, գործնական և

ՄԱՄՈՒԼԻ ՄԵՋ ՄԻ

Հետաքրքրական է ուսումնասիրել, թե ինչպես է ընդունվել ամուսնալուծությունը տարբեր ժամանակներում։ Ամուսնալուծությունը ընդունված է եղել գրեթե բոլոր ազգերի մեջ, սակայն ոչ միշտ նույն պայմաններում։ Ամուսնալուծության հարցը ամենից շատ զբաղեցրել է հրեաներին։ Հրեական օրենքները ամուսնալուծության մասին ամենից ավելի մանրամասն են մշակված։ Ամուսնալուծության հարցը հրեաների մեջ ամենից ավելի սրվել է միջնադարում։ Հրեական օրենքները ամուսնալուծության մասին հիմնված են Մովսեսի հինգերորդ գրքի 24-րդ գլխի առաջին համարի վրա։ Այդ համարում ասված է, որ ամուսինը կարող է իր կնոջը ամուսնալուծել, եթե կինը «ինչ-որ անպատշաճ բան» է գտել նրա մեջ։ Հրեական օրենքները ամուսնալուծության համար պահանջում են, որ ամուսինը կնոջը տա ամուսնալուծության գրություն։ Ամուսնալուծության գրությունը պետք է գրի առնվի ամուսնալուծության ժամանակ։ Ամուսնալուծության գրությունը պետք է ստորագրեն ամուսինը, կինը և երեք վկաներ։ Ամուսնալուծության գրությունը պետք է ստորագրեն ամուսինը, կինը և երեք վկաներ։ Ամուսնալուծության գրությունը պետք է ստորագրեն ամուսինը, կինը և երեք վկաներ։

Հրեական օրենքները ամուսնալուծության մասին ամենից ավելի մանրամասն են մշակված։ Ամուսնալուծության հարցը հրեաների մեջ ամենից ավելի սրվել է միջնադարում։ Հրեական օրենքները ամուսնալուծության մասին հիմնված են Մովսեսի հինգերորդ գրքի 24-րդ գլխի առաջին համարի վրա։ Այդ համարում ասված է, որ ամուսինը կարող է իր կնոջը ամուսնալուծել, եթե կինը «ինչ-որ անպատշաճ բան» է գտել նրա մեջ։ Հրեական օրենքները ամուսնալուծության համար պահանջում են, որ ամուսինը կնոջը տա ամուսնալուծության գրություն։ Ամուսնալուծության գրությունը պետք է գրի առնվի ամուսնալուծության ժամանակ։ Ամուսնալուծության գրությունը պետք է ստորագրեն ամուսինը, կինը և երեք վկաներ։ Ամուսնալուծության գրությունը պետք է ստորագրեն ամուսինը, կինը և երեք վկաներ։

Հրեական օրենքները ամուսնալուծության մասին ամենից ավելի մանրամասն են մշակված։ Ամուսնալուծության հարցը հրեաների մեջ ամենից ավելի սրվել է միջնադարում։ Հրեական օրենքները ամուսնալուծության մասին հիմնված են Մովսեսի հինգերորդ գրքի 24-րդ գլխի առաջին համարի վրա։ Այդ համարում ասված է, որ ամուսինը կարող է իր կնոջը ամուսնալուծել, եթե կինը «ինչ-որ անպատշաճ բան» է գտել նրա մեջ։ Հրեական օրենքները ամուսնալուծության համար պահանջում են, որ ամուսինը կնոջը տա ամուսնալուծության գրություն։ Ամուսնալուծության գրությունը պետք է գրի առնվի ամուսնալուծության ժամանակ։ Ամուսնալուծության գրությունը պետք է ստորագրեն ամուսինը, կինը և երեք վկաներ։ Ամուսնալուծության գրությունը պետք է ստորագրեն ամուսինը, կինը և երեք վկաներ։

ՄԵՐ ՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Երեկ, ի պատիվ Մեր Սպանության 1878թ. հոկտեմբերի 28-ի, տեղի ունեցավ հանդիսություն։ Հանդիսությանը ներկա էին Մեր Սպանության բոլոր անդամները։ Հանդիսությունը սկսվեց Մեր Սպանության երգով։ Երգից հետո ելույթ ունեցավ Մեր Սպանության նախագահ Մ. Ս. Մեր Սպանության մասին։ Նա ասաց, որ Մեր Սպանությունը տեղի է ունեցել 1878թ. հոկտեմբերի 28-ին, երբ Մեր Սպանության անդամները հավաքվել են Մեր Սպանության տանը։ Մեր Սպանության անդամները որոշել են Մեր Սպանությունը կատարել այդ օրը, որովհետև այդ օրը Մեր Սպանության անդամները հավաքվել են Մեր Սպանության տանը։ Մեր Սպանության անդամները որոշել են Մեր Սպանությունը կատարել այդ օրը, որովհետև այդ օրը Մեր Սպանության անդամները հավաքվել են Մեր Սպանության տանը։

Մեր Սպանության նախագահ Մ. Ս. ելույթ ունենալուց հետո ելույթ ունեցավ Մեր Սպանության անդամ Ա. Ա., որը պատմեց Մեր Սպանության մասին։ Նա ասաց, որ Մեր Սպանությունը տեղի է ունեցել 1878թ. հոկտեմբերի 28-ին, երբ Մեր Սպանության անդամները հավաքվել են Մեր Սպանության տանը։ Մեր Սպանության անդամները որոշել են Մեր Սպանությունը կատարել այդ օրը, որովհետև այդ օրը Մեր Սպանության անդամները հավաքվել են Մեր Սպանության տանը։ Մեր Սպանության անդամները որոշել են Մեր Սպանությունը կատարել այդ օրը, որովհետև այդ օրը Մեր Սպանության անդամները հավաքվել են Մեր Սպանության տանը։

Մեր Սպանության նախագահ Մ. Ս. ելույթ ունենալուց հետո ելույթ ունեցավ Մեր Սպանության անդամ Ա. Ա., որը պատմեց Մեր Սպանության մասին։ Նա ասաց, որ Մեր Սպանությունը տեղի է ունեցել 1878թ. հոկտեմբերի 28-ին, երբ Մեր Սպանության անդամները հավաքվել են Մեր Սպանության տանը։ Մեր Սպանության անդամները որոշել են Մեր Սպանությունը կատարել այդ օրը, որովհետև այդ օրը Մեր Սպանության անդամները հավաքվել են Մեր Սպանության տանը։ Մեր Սպանության անդամները որոշել են Մեր Սպանությունը կատարել այդ օրը, որովհետև այդ օրը Մեր Սպանության անդամները հավաքվել են Մեր Սպանության տանը։

ՄԵՐ ՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Երեկ, ի պատիվ Մեր Սպանության 1878թ. հոկտեմբերի 28-ի, տեղի ունեցավ հանդիսություն։ Հանդիսությանը ներկա էին Մեր Սպանության բոլոր անդամները։ Հանդիսությունը սկսվեց Մեր Սպանության երգով։ Երգից հետո ելույթ ունեցավ Մեր Սպանության նախագահ Մ. Ս. Մեր Սպանության մասին։ Նա ասաց, որ Մեր Սպանությունը տեղի է ունեցել 1878թ. հոկտեմբերի 28-ին, երբ Մեր Սպանության անդամները հավաքվել են Մեր Սպանության տանը։ Մեր Սպանության անդամները որոշել են Մեր Սպանությունը կատարել այդ օրը, որովհետև այդ օրը Մեր Սպանության անդամները հավաքվել են Մեր Սպանության տանը։ Մեր Սպանության անդամները որոշել են Մեր Սպանությունը կատարել այդ օրը, որովհետև այդ օրը Մեր Սպանության անդամները հավաքվել են Մեր Սպանության տանը։

Մեր Սպանության նախագահ Մ. Ս. ելույթ ունենալուց հետո ելույթ ունեցավ Մեր Սպանության անդամ Ա. Ա., որը պատմեց Մեր Սպանության մասին։ Նա ասաց, որ Մեր Սպանությունը տեղի է ունեցել 1878թ. հոկտեմբերի 28-ին, երբ Մեր Սպանության անդամները հավաքվել են Մեր Սպանության տանը։ Մեր Սպանության անդամները որոշել են Մեր Սպանությունը կատարել այդ օրը, որովհետև այդ օրը Մեր Սպանության անդամները հավաքվել են Մեր Սպանության տանը։ Մեր Սպանության անդամները որոշել են Մեր Սպանությունը կատարել այդ օրը, որովհետև այդ օրը Մեր Սպանության անդամները հավաքվել են Մեր Սպանության տանը։

ՄԵՐ ՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Երեկ, ի պատիվ Մեր Սպանության 1878թ. հոկտեմբերի 28-ի, տեղի ունեցավ հանդիսություն։ Հանդիսությանը ներկա էին Մեր Սպանության բոլոր անդամները։ Հանդիսությունը սկսվեց Մեր Սպանության երգով։ Երգից հետո ելույթ ունեցավ Մեր Սպանության նախագահ Մ. Ս. Մեր Սպանության մասին։ Նա ասաց, որ Մեր Սպանությունը տեղի է ունեցել 1878թ. հոկտեմբերի 28-ին, երբ Մեր Սպանության անդամները հավաքվել են Մեր Սպանության տանը։ Մեր Սպանության անդամները որոշել են Մեր Սպանությունը կատարել այդ օրը, որովհետև այդ օրը Մեր Սպանության անդամները հավաքվել են Մեր Սպանության տանը։ Մեր Սպանության անդամները որոշել են Մեր Սպանությունը կատարել այդ օրը, որովհետև այդ օրը Մեր Սպանության անդամները հավաքվել են Մեր Սպանության տանը։

Մեր Սպանության նախագահ Մ. Ս. ելույթ ունենալուց հետո ելույթ ունեցավ Մեր Սպանության անդամ Ա. Ա., որը պատմեց Մեր Սպանության մասին։ Նա ասաց, որ Մեր Սպանությունը տեղի է ունեցել 1878թ. հոկտեմբերի 28-ին, երբ Մեր Սպանության անդամները հավաքվել են Մեր Սպանության տանը։ Մեր Սպանության անդամները որոշել են Մեր Սպանությունը կատարել այդ օրը, որովհետև այդ օրը Մեր Սպանության անդամները հավաքվել են Մեր Սպանության տանը։ Մեր Սպանության անդամները որոշել են Մեր Սպանությունը կատարել այդ օրը, որովհետև այդ օրը Մեր Սպանության անդամները հավաքվել են Մեր Սպանության տանը։

Մի քանի ճշմարիտ օրինակներով կարող ենք ցոյց տալ դրանց ինչ ըդգացման տէր Հայ լինելն։

Մի անգամ մի հայերէն չիմացող հայ երիտասարդի մօտ կարդում էին Արմենիա լրագիրը։ Կարդալու ժամանակ երբ Ասորի բառը նրա ականջին դպաւ, իսկոյն կատղեց ասելով. «Էը՛, մեր ազգի անունը ինչո՞ւ են գրած ձեր լրագրում»։ Մի օր էլ երկու այլազգու խօսող Հայեր սաստիկ վիճում էին իրար հետ. մէկն ուզում էր ապացուցանել թէ Հայն Ասորուց է յառաջ եկած, իսկ միւսն թէ ոչ, Հայը Հրէից է յառաջ եկած։ Մի օր էլ մի Հայ կամենում է հասկացնել այլազգու Հայերից մի քանիսին թէ Քրիստոսից առաջ էլ մեր Հայ ազգը կար. քիչ էր մնում որ խեղճին քարկոծէին։

Ահա այսպիսի ցաւալի օրինակներից ամէն հեռատես Հայը կարող պիտի լինի ենթադրել գաւառաբնակ Հայի կացումը։

Արդ, ի սէր Աստուծոյ և ի սէր ազգութեան, խնդրում եմ խոնարհաբար բարեսիրտ Հայերից, յատկապէս Դավրիժու բարեսիրաներից, որ քաղաքում գտնուած աւելորդ չինուհիներից մէկն էլ նուիրեն Որմիոյ գաւառի հազարաւոր աղքատ և անգէտ հայ մանուկների համար ուսումնարան լինելու, և քաղաքին ուսումնարանաց իւրաքանչիւր առարկայի համար առանձին մի ուսուցիչ վարձելու ժամանակ, այն անտէր ժողովրդի ուսումնարանաց բոլոր առարկաների համար էլ մի ուսուցիչ վարձեն։ Աստ պիտի անմահացնեն իրենց ազգի հետ և իրենց անունը։

Հիմա պիտի ասեն թէ մենք ի՞նչ անենք քանի որ ոչ ով չէ ուզում գըլնալ այդպիսի մի սրբազան գործին ծառայելու. — որովհետեւ բոլոր ուսուցիչները փափուկ ապրած, քաղաքում սովրած մարդիկ լինելով, չեն կարողանում տգեղ գիւղերում ապրիլ և կառավարուիլ. մանաւանդ երբ բոլորն էլ բարձր ուսումներ առած լինելով, խիստ դժուար է նոցա իրենց ժամանակը վատնել անուս մանուկներին ա բ սովրեցնելով։ Այսպիսի պատճառները վերացնելու մէկ դարման է քաղաքում ապրած և սովրած ուսուցիչների մեծաքանակ ռոճիկը նշանակել գիւղական ուսուցչութեան կանկացող ուսուցիչներին. այսինքն երբ քաղաքում 50 է վճարվում, գիւղում 100 վճարուի. այն ժամանակ պիտի տեսնէք որ համալսարանների պրոֆէսորներն անգամ կանկուիթիւն են յայտնում գիւղական վարժապետ լինել։

Սա պարզ և յայտնի բան է, որ ոչ ով քաղաքի մեծաքանակ ռոճիկը և հանգիստ կեանքը չի ծախել և գընալ քիչ ռոճիկով և դժուար կեանքով գիւղական ուսուցիչ լինելու։

Ոմանք էլ սովրած են չարունակ ասելու որ «եթէ ազգը սիրում են, պէտք է որ գնան գործեն քիչ ռոճիկով»։ Փառն, այդպիսի մի ազգասէր էլ գան երթը. քիչ ռոճիկ առ, քիչ կեր և խեղճ ապրիր ի սէր ազգի. — ի սէր մեծ կորստի։

Եթէ մի քիչ էլ ուշանաք այսպիսի մի բարի ձեռնարկութիւն անելից, այն ժամանակ պիտի տեսնէք որ օտարազգի կղերը պիտի ձեռնարկէ այդ գործը անելու. — մեծ կորուստը գըտնելու։

Ցայնժամ հայը սուրբները պիտի սկսեն բանադրանք կարդալ այն խեղճ պարզամիտ անմեղ Հայերի գլխին թէ ինչո՞ւ ընդունեցիք օտարազգի կղերականին։

Ինչ անէ պարզամիտ և միեւնոյն ժամանակ անհոգիւ Հայը երբ տեսնում է որ իւր Հայրապետը բացի պտղի դրամից, աթոռահարկից և հոգեբաժնից ուրիշ մի բան չէ պահանջում իրենից։ Կթում է կաթը առանց արօտատեղի ցոյց տալու, առանց հօտին պահպանութիւն անելու։

Լաւ է որ մոռանանք այս մեծ կորստի համար, նախ քան օտարները չգտած, կուլ չտուած։

ԱՆՆԻԲԱԼ

ՀԱՑԵՐ Ի ԹԻՒՐՔԻԱ

Պատրիարքին հրաժարումը անորոշ վիճակի մէջ է դեռ. Դուռը դինք հրաժարած չճանչեր և Դատական և Կրօնական նախարարութենէն եկած վերջին թէսքերէն կը հրամայեր իրեն չարունակել պաշտօնը։ Ամեն. Աչըգեան Պատրիարք կը պնդե իր հրաժարականի վրայ, պայման առաջարկելով որ ապահովութիւն տրուի իրեն բարենորոգումների մասին։ Ասկէ յառաջ եկեղեցական համագումար ժողովին Բ. Դուռը դրկած բողոքագրի(1) պատասխանն եկած է Գումգափուի կառուէն յետոյ։ Եկեղեցական համագումար ժողովին մի քանի անգամ նիստերը անելէ և մի խմբագրական յանձնաժողով կազմելէ յետոյ, վերջապէս պատրաստած է Դրան տուած պատասխանին պատասխանը, մի ընդարձակ գրութիւն, որ Ամեն. Աչըգեանի պիտի յանձնուի Բ. Դուռը տանել յանձնելու համար։ Մինչդեռ Բ. Դրան և Պատրիարքարանի մէջ գրաւոր պատասխաններ փոխանակուելով ժամանակը կանցնի, անդին Հայաստանի մէջ ալ Քիւրդերը կառավարութեան թուլութենէն քաջալերուելով կը շարունակեն ղէն ի ձեռին կողոպտել և կոտորել Հայերն։

— Ազգային Քաղաքական ժողովին Ատենապետ Ալն. Սահակ Էֆէնտի Ղազարեան մի քանի անգամ Բ. Դռնէն հրաւիրուելով գնացած տեսակցած է Մեծ Եպարքոսին հետ, ազգային ծանօթ խնդիրների կարգադրութեանը համար։

— Ազգային ժողովի գումարումը յետաձգուած է Խառն ժողովի որոշմամբ։

— Կ. Պոլսի լրագիրները կխմացունեն Պր. Յակոբ Արշակի մահը։ Սա վաճառական դասակարգին կը պատկանէր և Սահմանադրութեան ժամանակի ազգային հին գործիչներէն էր։ Վերջերս հիմնած էր «Տնտեսական Միութիւն» անուն ընկերութիւնը, «Ազգային Մատենադարան»ի հիմնադիր կարգադրիչներէ մին էր եղած և բացի երեսփոխանութենէ ազգային այլ և այլ պաշտօններ ալ վարած է։

(1) Տեսնել Արմենիայի Ե տարեշրջանի թիւ 63 (մարտ 17/29)։

ՀԱՐՍՏԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ի ԹԻՒՐՔԱՀԱՅԱՍՏԱՆ

Բաղէշէն մեզ հասած լուրերին նայելով, Քիւրդերը բոլորովին կը թալանեն Բաղէշի շրջակայ գիւղերն և ըսպանութիւններ կը գործեն։ Թիւրք կառավարութիւնն ոչ միայն չպատժեր Քիւրդերն, այլ և Հայերը ճնշելու դիտմամբ կը քաջալերէ զանոնք։ Ոտկանի որ Բաղէշէն 6 ժամի չափ հեռու է, հայաբնակ գիւղերը գրեթէ բոլորովին ոչնչացած են։ Զուխուրի մէջ շատ տուներ աւարի տուած են։ Մուշախչէն գիւղի բէս Գրէյի տղայ Մանուկ աղայի տունն՝ ուր ամեն օր բազմաթիւ աղքատներ կը կերակուէին և անցորդներ կը պատսպարուէին, յուլիս ամսի վերջերը 30 Քուրդ կուգան 20 ղօրքի հետ մէկտեղ և բոլորովին կը կողոպտեն. տան մէջէն դիմադրողներն հրացանի հարուածներով կը վիրաւորեն։ Մուշախչէնի բէս Մանուկ աղան լանամի է Խարցայ բէս Միրանին որի անունը ծանօթ է Մուսա պէյի դէմ ունեցած դատին պատճառով։ Բէս Մանուկ աղայի տունը կողոպտողները մեծ արիւնարբու աւազակապետ Մուսա պէյի մարդերն են։ Բէս Մանուկ գնացած է Բաղէշ Վալիին բողոքել Քիւրդերին դէմ. բայց որմէ՞ որին պիտի բողոքէ. անել տուողն ալ իրենք են, դատաստան տեսնողն ալ իրենք։ Բէս Մանուկ ի զուր Բաղէշի մէջ ժամանակ կորսնցունելէ յետոյ վերադարձած է իր գիւղ։

Բաղէշի մէջ փոքր ի շատէ կարողութիւն ունեցող ամեն Հայերն ալ ահուդողի մէջ ինկած են. ամեն օր Թիւրքեր սպառնալիքներ կանեն պիտի կոտորելու և կողոպտելու։

Եւրոպական Դեսպանաժողովի գումարում

Պէռլինի լրագիրները կը գրեն թէ Վիլհելմ Բ կայսրը առաջարկեր է Աբդուլհամիդ Ջարին մի եւրոպական դեսպանաժողով գումարել, խաղաղութեամբ կարգադրելու համար առկախ մնացած այն խնդիրներ որոնք խաթաղութեան կըսպառնան։ Այդ դեսպանաժողովի գումարումէն առաջ, երեք կայսրներն ժամ ժամանակներ մի տեսակցութիւն պիտի ունենան Աւստրիայի մէջ։

ՄՈՒՍՍ. ՊԼՕՒԻ ՓԱԽՈՒՍՏԸ

Petit Provençal լրագրին մէջ կը կարդանք Կ. Պոլսէն օգոստ. 26ին տրուած հետեւեալ հեռագիրը որ վերապահութեամբ միայն կը հրատարակենք։

«Սուլթանը Հայերի դանդատներին դոհացում տալու և Գումգափուի արկածին նման դէպքերի առջեւն առնելու համար, որոշեց Մէքկէ ազատել խռովայոյզ Քիւրդ Մուսա պէյը որին Հայաստանի մէջ գործած և անպատիժ մնացած աւազակութիւններն առիթ եղած էին Գումգափուի դէպքին, թէեւ Հայերի համբերութիւնը առածի կարգ անցած է։ Լուր կը պարտի թէ Մուսա պէյ յաջողած է փախչիլ։»

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«ՀԱՑՈՑ ՀԱՑԲԵՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ»

«Հայոց Հայրենասիրական Միութեան» վարչութիւնը չնորհակալութեամբ հրատարակութեան կուտայ իրեն հասած հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Պուլկարիոյ Խ... քաղաքի Հայ գաղթականութենէն 745 Ֆրանգ, + քաղաքէն 160 Ֆր., Զ. քաղաքէն Ն. Ե. Ա.ի ձեռքով (Հ. Ե. 2 Ֆր., Ս. Ս. 2 Ֆր., Ա. Թ. 2, Մ. Ս. Թ. 1, Պ. Զ. 1 և Կ. Պ. 1 Ֆր.=) 9 Ֆր., Թիֆլիսէն Ա. Ա. Ր.ի ձեռքով (Ա. Ա. Ր. 1 Ֆր. և 40 ամթմ., Մ. Ա. Փ. 1,40, Օրիորդ Նանի 1,40, Ա. Կ. Ի. 1,40 և Տիկին Հայկանոյշ 1 Ֆր. 40 ամթմ. =) 7 Ֆր., Ամերիկա գնացող «Հայրենասէր Ոմն» է 5 Ֆր., Կ. Պոլսէն Գ. Մ.է 5 Ֆր., Թիֆլիսէն Պ. Կ. Ս. Սիրմայիեանէ 5 Ֆր. և Պօսթընէն Կ. Հ.է 5 Ֆրանգ։

Զէրքես գաղթականները

Կովկասէն բազմաթիւ Զէրքէս գաղթականներ պատրաստուեր են երթալ Թիւրքիա որոնք Թիւրք կառավարութիւնը պիտի տեղաւորէ Էնկիւրիի, Գասթամունիի, Քարքերդի և Քոնեաի նահանգներին մէջ։

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

Պետերբուրգէն կը հեռագրեն օգոստ. 28ին որ Կ. Պոլսի ռուսական գործակատարը մի ծանուցագիր յանձներ է Բ.Դրան, պահանջելով որ օրթոտոքս (յունական) եկեղեցու իրաւունքները ճշդութեամբ յարգուին Թիւրքիոյ մէջ։

—Ալմանիոյ Վիլհելմ կայսրը Ռուսիա արած ճանապարհորդութենէն վերադառնալով օգոստ. 28ին հասած է Պէռլին։

— Ջարի մէկ նոր հրամարտակին համեմատ, պիտի թոյլատրուի Պետերբուրգի մէջ բնակիլ այն Հրեաներին միայն որոնք մի արհեստով կըզբաղին այնտեղ։ Մնացածներն բոլորն ալ պիտի արտաքսուին։

—Ջարին հօրեղբայր Միքայէլ Մեծ Դուքսը Փարիզ կուգայ այս օրերս։ Կրսուի թէ մի պաշտօն յանձնուած է իրեն։

—Էնգլիւէնձայի համաճարակ ախտը վերստին երեւան եկած է Եւրոպայի մի քանի քաղաքներին մէջ, Վիէննա, Պէռլին, Լոնտոն և այլն։

— Ջարը և Ջարուհին հոկտեմբերը ամսի վերջերը այցելութեան պիտի գան Պէռլին։

—Կ. Պոլսէն կխմացունեն որ առևտրական նոր գաշնագիրը կնքուած է Բ. Դրան և Ալմանիոյ մէջև, օգոստ. 26ին։

—Գահիրէէն կը հեռագրեն օգոստ. 27ին թէ Նեղոս գետի յորդումը դադրած է։ Ցոյս կայ որ այս տարի բամպակն ու արմտիքը առատ կը լինին։

—Քարբերդէն կիմացուննեն որ յուլիս 15/27ին և հետեւեալ 2 օրերն երկրաշարժ պատահելով, Քարբերդի կառավարական պաշտօնատունն և մի քանի չէնքեր ճեղասուեր են։ Նոյնպէս Քարբերդի Գոյուլու, Դատեմ, Խանքէնտի, Սարլը, Ճիպ և Սորսորու գիւղերին մէջ բաւական տուներ վնասուեր են. բայց մարդու կորուստ եղած չէ։

— Պարսկաստանի Խորասան նահանգին մէջ խռովութիւններ ծագելով, Խորասանի կուսակալը ստիպուեր է թնդանօթաձիգ զօրքերով քալել Աթթաքի վրայ և խաղաղութիւնը վերահաստատել։ Անհնազանդներն առաւական սահմանն անցնելով, Ասխապատ և Ռուսիաի ուրիշ տեղերն ապաստաններ են։ Պարսիկ իշխանութիւններն կը կարծեն գիտնալ թէ այդ ապստամբ խումբեր չափազանց հիւրընկալութիւն կը գտնեն Ռուսիաի կողմէն։

—Սոֆիայէն կըհեռագրեն օգոստ. 28ին թէ Պէլովայի անտառները կրակ ձգուած լինելով 2 օրէ ի վեր է որ կայրին։ Կառավարութիւնը զօրքեր ղրկած է հրդեհը մարելու համար. մօտակայ գիւղացիներն ալ զօրքերին օգնութեան գնացած են։

—Պետերբուրգէն կը հեռագրեն որ Ամանիայի վիլհելմ կայսրը Նարվայի մէջ ռուս զօրքերի ռազմափորձերին մասնակցած ժամանակ, գերի բռնուեր է։ Ինք վիպօրկի զօրագընդին հրամանատարութիւնն կանէր. թշուով իրեններէն չատ աւելի մեծ ուժի դէմ գտնուելուս. նշանակութիւն չտալով ուղեց ճեղքել և անոնց մէջէն ճանրայ բանալով անցնիլ, բայց գերի բռնուելուս այդ փորձի մէջ։ Վիլհելմ ախորութեամբ անցուց օրուան մեծագոյն մասը այդ գեպքի պատճառով։ Ներկայ գտնուողներին վրայ ալ մեծ տպաւորութիւն ունեցաւ այս ռազմափորձ որ Վիլհելմի արտասովոր համարձակութեան մէկ նշանը կրնայ համարուիլ։

—Վիէննայի դիւանագիտական շրջաններին մէջ կը խօսուի թէ Երբեակ դաշնակցութեան մէջ եղած մի կարգադրութեան համաձայն, Աւստրիան Իտալիայի պիտի յանձնէ Թիրոլի իտալախօս մասը որ ձեռք բերելու նպատակով յուզումներ կը լինին միշտ իտալական ժողովրդին մէջ։ Աւստր փոխարէն Հերսէգ ու Պօսնիան վերջնականապէս պիտի տրուին Աւստրիային որ խաղաղութիւն հաստատելու խոստումով միայն իր զօրքեր այդ Երբեքական նահանգներուն մէջ մտցուցած և դրաւած է և որոնք մինչեւ այժմ դեռ կը գտնուին Թիւրքիայի գերիշխանութեան տակ, թէեւ անուանապէս։

— Բոլէրան թէեւ կը շարունակէ իր կոտորածները, բայց սկսած է նուազիլ Սպանիայի մէջ, ինչպէս և կարմիր ծովի այն եզրներ ուր Մէքկէէն վերադարձող մահմետական ուխտաւորներն բերած էին։

— Զարը Ս. Անդրէասի և կարդի պատուանշանը տուած է Ամանիայի պետական քարտուղար զօրավար Քարբիվիին որ Վիլհելմ կայսրին ուղեկցած էր Ռուսիա արած ճանապարհորդութեանը մէջ։ Կազիք Ռիւս լրագիրը այս առթիվ կը գրէ թէ Ս. Անդրէասի այդ պատուանշանի՝ որ ռուսական ամենաբարձր պատուանշանն է, զօրավար Քարբիվիին չնորհուիլը մի ապացոյց է թէ նորա այցելութիւն լաւ տպաւորութիւն թողած է ռուսական արքունիքին վրայ և հաւանական է ենթադրել թէ երկու կայսրութիւններին մէջ մի համաձայնութեան կէտ գտնուած է իրար հետ խաղաղութեամբ ապրելու համար։

— Վիէննայէն կիմացուննէն թէ Ա. ստրիսի և Ռումանիայի մէջ պաշտպանողական մի դաշնագիր կնքուեր է։

ԾԱԽՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

Հետեւեալ գիրքերն կարելի է ստանալ Արմենիայի խմբագրատունէն, իրենց առջեւ նշանակուած գիներով և փոստի ծախքը խմբագրատունէն վճարուելով։

Արժէքը կանխիկ չվճարուած՝ գիրք ղրկուիր։

ՀԱՅԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ

Ա. ՀԱՅ ԴԻՒՅԱԶՆՈՒՀԻ ՄԸ (սպառած)։
Բ. ՀԱՅ ԳԻՒՂԱՑԻ »
Գ. ՍԱՂՄՈՍ ԻՍՐԱՑԵԼԻ »
Դ. ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՊՈՒԼՂԱՐԻՈՑ ԵՒ ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՊՈՒԼՂԱՐ ԱՊՍՏԱՄԲԱՊԵՏԱՑ (Պուլղար ազգին իր ազատութիւն ձեռք բերելու համար մեկ գարէ ի վեր արած չանքերի խիստ հետաքրքրաշարժ նկարագրութիւնն է։) 1 ֆր. 50 սթմ։

Ե. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐԸ.—(*Հայաստանցիներուն պանդխտութեան տխուր հետեւանքներուն մէկ փոքրիկ պատկերը կը ներկայացունէ վիպական կերպով։*)

Զ. ԳԱՄԱՌ ՔԱԹԻՊԱ — ՅՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ յետ այբուբենից առարտեղուց. (*Մեծանուն հայ բանաստեղծին վերջերս գրած ազատաշունչ ընտիր ոտանաւորներէն 3ը՝ առանձին տետրակով հրատարակուած են*)։ 50 հատը 2 ֆր. և 50 սանթիմ, հատը 10 սնթմ.։

Է. ԼԻՆԶԻ ՕՐԻՆԴԸ ՏԱՃԿԱՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ. —*Այս տետրակի մէջ ցոյց կը տրուի թէ բռնաւորների և ազգամատնիչ Հայերի դատաստանը ի՞նչպէս պէտք է տեսնուի այնպիսի երկիրներէ մէջ ուր օրինաւոր և արդարադատ կառավարութիւն չկայ։*)

Մէկ օրինակի գինն է 20 սանթիմ. 20 օրինակը 3 ֆրանգ և 50 սանթիմ.։

ԻՄ ՀԱՅՐԱՍՊԱՆ ԸՆԿԵՐԸ

(Կ. ՊՕԼՍՈՅ ՀԱՅՈՅ ԿԵԱՆՔԷՆ ԱՌՆՈՒԱԾ ՄԻ ԻՐԱԿԱՆ ՎԷՊ)

ԳՐԵՑ ԱՊԱԿԱՌԻՊ

Այս հետաքրքրաշարժ գրուած կը ներկայացունէ ընտանեկան տխուր պատկերներէ մին ուր կը տեսնուի թէ անբարոյական մի հայր իւր ապականուած վարքուբարքով որչա՛փ չարիքներէն պատճառ դարձած է և վերջ ի վերջոյ ինք ալ իւր որդւոյ ձեռքով սպանուած և անհետացած է աշխարհէ։

Կը ծախուի Արմենիայի խմբագրատունը, գին 1 ֆրանգ, փոստի ծախքը խմբագրատունէն վճարուելով։

ՀԱՅ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԿԵՐԸ

1878ին Պէռլինի գնացած Հայ պատուիրակութեան պատկերը՝ գեղեցիկ թղթի վրայ առնուած և պատուիրակներուն անուններն հայերէն և ֆրանսերէն տառերով միանգամայն տպագրուած, կը ծախուի Արմենիայի խմբագրատունը։ Գինն է 1 ֆրանգ, փոստի ծախքն խմբագրատունէն վճարուելով։

Հ. Գ. Ալիշան — Պատկերագարդ Աղխարհագրութիւն Նոր Հայաստանի (Բազմահմուտ Հ. Ալիշանի աշխատասիրութեամբն հրատարակուած այս աշխարհագրութիւն որ մեծադիր և երկիզեան 105 երեսներէ բաղկացած է և դիւրահասկանալի պարզ դրաբար լեզուով գրուած, զարդարուած է 35ի չափ պատկերներով որոց մէջ կը գտնուին Վան քաղաքի, Վանի բերդի, Պայազիտի, Էջմիածնի, Անիի զանազան նշանաւոր աւերակներուն ևն. պատկերներն։ Գրքին վերջը կը գտնուի բուն Հայաստանի, այսինքն Մեծ Հայքի, բոլոր քաղաքներուն, բերդերուն, գիւղերուն, լեռներուն, գետերուն մի ընդարձակ ցանկը ուր իւրաքանչիւրին առջեւ նշանակուած է թէ գրքին քանիերորդ տանը մէջ գրուած է անոր վրայ)։ Գին 5 ֆր. և 50 սնթմ.։

—Հ. Գ. Ալիշան— Նշմարք եւ նշխարք Հայաստանի Ա, Բ և Դ պրակներ (Հայաստանի հետաքրքրական տեղերէն և քաղաքներէն 36ին լուսանկար պատկերները զետեղուած են նշմարքի 3 պրակներուն մէջ, անոնցմէ իւրաքանչիւրին վրայ պատմական և աշխարհագրական հմտալից տեղեկութիւններով, աշխարհաբար լեզուով գրուած Վեր. Հ. Գ. Ալիշանէն)։ 3 պրակներն միասին 26 ֆր. և 50 սնթմ.

—Հ. Գ. Մ. Ալիշան — Հայկական աշխարհագիտութիւն (1881ին Վենետիկ գումարուած Աշխարհագրական Համագային ժողովին մէջ Հայաստանի աշխարհագիտութեան նկատմամբ Հ. Գ. Ալիշանի կարդացած ընդարձակ և հմտալից ճառին թարգմանութիւնն է հայերէն աշխարհաբար լեզուով)։ 65 սանթիմ։

—Ս. Հախումեան. ՄԱՆԻԿ (Մի ժամանակակից վէպ է որ կը պատկերացունէ ազգեցիկ և ազգասէր ազանեղ ոմանց իրենց կոկորդն անցուներլը ուսումնարանների և եկեղեցիների փողերն և բարերարութեան դիմակի տակ ղգուելի չարագործութիւններ անելը)։ Գինն է 1 ֆր. և 50 սնթմ.

—Հայաստանի աշխարհացոյց քարտէզը ըստ նախնի աշխարհագրոյ, փորագրուած վենետիկ, 92 հարիւրորդամէթր լայն և 70 հարիւրորդամէթր երկայն հատ թղթի վրայ։ 4 ֆր.

Սիսուանի (Հին և Նոր Կիլիկիա) աշխարհացոյց քարտէզը, փորագրուած վենետիկ 1885ին, 77 հարիւրորդամէթր լայն և 51 հարիւրորդամէթր երկայն թղթի վրայ։ 2 ֆր.

Հ. ՆԵՐՍԷՍ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ. — Տեղագրութիւնք ի Փոքր եւ ի Մեծ Հայս (Մխիթարեան վարդապետներէն Հ. Սարգիսեան 10 տարի հետաքրքրութեամբ շրջելով Մեծ և Փոքր Հայաստանի մէջ, երկիրը անձամբ ուսումնասիրած է և իր աշխարհագրական և պատմական հետազոտութիւնների արդիւնքն եղած է այս հոյակապ և տաժանելի աշխատութիւն մեր հայրենի երկրին վերաբերեալ։ Հ. Ներսէսի տեղագրութիւնը կը բաղկանայ քառածալ 290 երեսներէ, կը պարունակէ Մեծ և Փոքր Հայաստանի 6 աշխարհներուն տեղագիծ քարտէզներ (Վան, Շիրակ և Զարիշատ, Կարին, Բաբերդ, Սեբաստիա և Թորթում), 15 պատկերներ քաղաքներուն և չէնքերուն, 21 յատակագիծներ զանազան չէնքերուն, 317 արձանագրութիւնների (որոց 262ը հայերէն, 29ը վրացերէն, 25ը յունարէն և 1ը տաճկերէն) և 8 ընդարձակ կամ փոքր բեւեռագրութիւնների ընդօրինակութիւններ։) Այս գիրք որմէ այժմ սակաւագիւտ օրինակներ միայն կան ծնացած, կը ծախուի Արմենիայի խմբագրատունը։ 27 ֆր.

—ԽՈՐԷՆ Ծ. Վ. ՍՏԵՓԱՆԷ. — Մովսէս Խորենացւոյ Հայկական պատմութեան աշխարհաբար թարգմանութիւնը (Գեր. Խորէն վարդապետի այս գործ որ Պետերբուրգ տպագրուած է, Իզմիրեանցի կըտակած Սահակեան-Մեսրոպեան մրցանակին արժանացաւ այս տարի։ Ունի մի ընդարձակ հմտալից յառաջաբան և բազմաթիւ ծանօթութիւններ Խորենացւոյ գրած Հայոց պատմութեան վերաբերեալ որոնք բնագրէն աւելի տեղ բռնած են)։ 5 ֆր. 50 սնթմ.

— Լէօ.—Վահան Մամիկոնեան (Վարդան Մամիկոնեանի եղբօրորդուն Վահանի գործերն մեր Հայոց պատմութեան ամենավառաւոր էջերէ մին կը կազմեն։ Ռուսիացի հայ գրագէտներէն Պր. Լէօ վիպական հետաքրքրաշարժ ոճով պատկերացուցած է այս գրուածի մէջ թէ ինչպէս Վահանի հետ միաբանող Հայերն, թէեւ փոքրաթիւ, ուրիշների վրայ յաղթական յաջողած, իրենց յոյս դնելուն Աստուծոյ վրայ և քաջ ու խոհեմ Վահան Մամիկոնեանի առաջնորդութեամբն կռիւներ անելով, վերջապէս յաջողեցան իրենց պահանջած իրաւունքները տանալ։ Բ. Դանէն)։ 0,90 սնթմ.

Վերոգրեալ գիրքերն ղրկելու փոստի ծախքը կը վճարուի Արմենիայի խմբագրատունէն։

ՏԵՂԵՐ ՄՕՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍԵՂԱՆԱՒՈՐՔ

426 Մէյն, Փլիգենք փողոցի անկիւնը
ՈՒՍՓԸՐ (Worcester Mass. U. S. America)

Սոյն գրամատան դիմաց Հայեր՝ Կ. Պօլսոյ և Քարբերդի մէջ անգլիական և գաղղիական ոսկիով վճարելի փոխանակագիր կրնան առնել յոյժ շահաւոր պայմաններով։

Փորձեցէք և գոհ պիտի ըլլաք։

ՏՆՕՐԻՆ—ԽՄԲԱԳԻՐ
Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ
Le Gérant : FÉLIX ENFFANTIN.

ՄԱՐՍԷՅԼ
Հայերէն տպարան Մ. Փորթուգալեանցի
Marseille. — Imprimerie du Midi, M. SCHICKLER rue Vacon 50.